

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kl. za mesec, 50 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznaki se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Pred ljubljanskimi volitvami.

II.

Kakor vsako leto poprej, tako so tudi letos ljubljanski nemškutarji uže izdali parolo, da volitve v mestni zbor ljubljanski némajo nobene politične važnosti.

Volitve v mestni zbor, pravijo ti licemerski vskokki in politični farizeji, so čisto nedolžna, lokalna stvar, ki z visoko politiko sploh néma prav nobene zveze. Smešno je tedaj, tako trdijo ti renegatje, če meščanski volilni odbor vselej poudarja, da naj se volijo odločni narodnjaki. Čemu? Saj mestni zbor se néma pečati s političnimi vprašanji, nego brigati se mu je samo za dušno in materijalno blagost ljubljanskega mesta in njegovih prebivalcev. Pri kandidatih zatorej nij toliko gledati na politično prepričanje, kakor sploh na čist značaj, pošteno voljo, zdrav razum, neumorno pridnost in nesebično delavnost.

Kaj ne, kako je čestita nemškutarska gospoda naša na enkrat zmerna, objektivna, nedolžna postala!

Zakaj neki?

Zato, ker misli s tem svojim velikonočnim evangelijem res kakšnega kratkovidnega, omahljivega in nezavednega volilca, kakeršnih je posebno v I. in II. redu obilo, k sebi privabiti ter v svoje mreže ujeti. To in nič drugega je njih pravi, a slabo skrivani namen!

Da je to res tako, preverilo nas bode naslednje kratko premišljevanje.

Kakor vsako leto poprej, tako je tudi lani osorej slavni Demosten ljubljanskih vskokov dr. Schrey, ki vsako jutro v „Švicariji“ uže pri kavi najmenj sedem narodnjakov kar kosmatih sné, svojo čestito gospodo v kazino na volilni shod povabil ter jej gorko na srce polagal, da naj voli v mestni zbor možé „ohne Rücksicht auf den politischen Parteistandpunkt“, kakor je bilo čitati v samem „Tagblattu“.

In prvi karakter nemškutarsko-renegatske stranke, preslavni vskok K. Dežman je lani osorej izdal v imenu svoje stranke volilni oklic, datiran od 23. marca 1880 leta, v katerem se poleg drugih lepj stvarij beró tudi te besede:

„Prüfet bei diesem Anlasse die Thaten der Gegenpartei und es wird Euch nicht schwer fallen, die Ueberzeugung zu gewinnen, dass mit einseitiger Hervorhebung des in die Verhandlungen des Gemeinderathes ganz ungehörig hineingetragenen politischen Parteistandes die städtischen Angelegenheiten von jener Seite jedesmal behandelt wurden. Dem gegenüber hat die bisherige Majorität politische Fragen stets bei Seite gelassen und ihre Thätigkeit nur communalen Angelegenheiten zugewendet.“

Prazne besede, licemerske besede, lažnjive besede! Tako je pisal Dežman 23. marca in

pri volitvah 6. in 8. aprila 1880. je res njegova stranka zmogla s svojimi kandidati, z Bürgerjem, Kalteneggerjem, Laschanom, Čubrom, Dreotom, Dežmanom, Lassnikom in Schafferjem.

Kaj ne, to so res možje brez vse politične barve, ki se brigajo samo za občinske stvari?

A kmalu sta se Dežman in njegova stranka še huje po ustih udarila!

Komaj štirinajst dnij po volitvi, uže dne 17. aprila, protestiral je nemškutarski mestni zbor na Šrajev predlog zoper znane resolucije dr. Vošnjakove o uvedeni slovenskega jezika v srednje šole ter poslal energično petico zoper te resolucije na državni zbor.

In to je storila tista stranka, ki je tri tedne poprej nevedne volilce sleparila z besedami: „die bisherige Majorität hat politische Fragen stets bei Seite gelassen und ihre Thätigkeit nur communalen Angelegenheiten zugewendet!“

Kaj imajo dr. Vošnjakove resolucije opraviti z ljubljansko komuno? Nič! A slavna nemškutarska gospoda na rotovži ne more strpeti, da bi se v politiko ne vtikala, da bi za pangermanizem propagande ne delala. To jej je prvo, zato jej gre, na tem tem jej je največ ležeče. Vse drugo jej je deveta briga!

Ako tedaj ti vskokki in renegatje spet letos s posebno prijaznim obrazom in priliznimi besedami hodijo okolo vas, volilci ljubljanskega mesta, ter vas s takimi licemerskimi besedami sleparijo ne dajte se jim mamiti! Nemškutarji so in nemškutarji ostanejo. Volk ménja svojo dlako, svoje nature pa ne!

Kje je reakcija?

I.

Čudno, zgodovina vseh časov in narodov nam je do sedaj potrjevala, da je le omika oni večno utrjen pot, po katerem morejo dospeti narodi do prave svobode. V devetnajstem veku pa, ko si ljudstva domišljujejo, da so dosegla vence umetnosti in omike, spomni se kakor čez noč jeden največjih kulturnih narodov, da je svoboda pridobljena po stoletnem borenji na političnem in znanstvenem polji nepotrebna — da, čujte, celo škodljiva stvar in vabi svoje sosede na desno in levo, naj dvignejo z njim vred oboroženo desnico, da naj s silo zatro pregrešno misel: človek ti si svoboden, odgovoren nikomur za dela, ki nasprotujejo morda posameznim osobam, — a koristijo tvoje domovini.

Vso Evropo, da, lahko rečemo, ves svet je osupnil pred nekimi dnevi glas, da so se po-

nižali možje svobodni in omikani, svobodne in najbolj omikane Nemčije, kakor trdijo, ter opomnili svojega političnega Jova, naj predloži v zboru postavo, ki jemlje pravico pripuščati političnim begunom dovoliti pribežališče, ter naj povabi sosednje države, da naj tudi one sprejmo ta zakon.

Pojasnila ne potrebuje ta v zgodovini svobodnih narodov edini in pomenljivi čin Bismarkovih kimovcev in brez dvoma je, da se nij rodil v možganih v videzno svobodo zaslepljenih kulturonoscev, temuč ima svoj, se ve da, za kulisami nemške politike razjasnjen vzrok, katerega mi jasno imenujemo: strah, boječnost in klečeplazstvo proti onemu sosedu, ki ga zovejo barbara.

Lastno prepričanje, ideal svobode vseh vekov in narodov zatajevati, teptati z nogami, kupčevati po judovski z njim in to iz strahu, tega je le Nemec zmožen, oni narod, ki prave svobode še nikdar užival nij, in je tudi nikomur privoščil nij. —

Znano je, da je po žalostnej smrti carja Aleksandra II. prevzel vladarstvo njegov sin Aleksander III., o katerem ves svet ve, da nij prijatelj Nemcem in da se bode premenila zaradi tega brez dvombe evropska politika. Zaradi tega liže in se klanja omikana Nemčija onemu, ki ga je sramotila ves čas, dokler je živel njegov nemceljubni oče, a ne iz odkritosrčnosti, temuč da bi mu odtegnila države, ki se obračajo s studom od znanega predloga za odpravljenje asilnih pravic.

V poslednji vrsti je posebno mogočna Francija, ki dela Nemcem s svojim nabrušenim mečem strašno preglavico, in pa Anglija.

Zvita Nemčija si misli, če ne pritrdi Francija našemu predlogu, ki laska Rusiji, pokaže se sovražno Aleksandru tretjemu in naš glavni namen je pridobljen, če tudi z zatajenjem one krasne ideje, ki stoji videzno na naših zastavah, to je ideje svobode.

Reakcija naj podere torej, o čemer sanja narod veke in veke, reakcija naj pomore, ker omaguje lastna moč!

Nikjer, najmanj pri nas Slovencih, odobruje se zakleta carjeva moritev, a to zatrujemo denes in vselej, da pri vsem tem ne vidimo razlogov, kateri bi opravičevali verige, s katerimi hoče sedaj Nemčija obviti svobodo in prosto dihanje.

Nemčija se odlikuje po svojej neznačajnosti in perfidnej politiki, katera jej je več kot ideal, več kot narodna svoboda, katero je teptala in tepta še s hlimbo in reakcijo, v katere žrelu izgine in gine uže zdaj njena kakor pobeljen grob z goljufijo omadeževana beseda: „Freiheit!“

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. aprila.

Za cesarjeviča **Rudolfa** poroko dne 10. maja delajo se po celem Avstriji velike priprave za dotične slavnosti. Mnogo ujetnikov bode ob tej priliki pomiloščenih.

Jeden pojde na vsak način! Nemški dunajski liberalci so namreč uganili, da je v **Taaffejevem** kabinetu nastala kriza in da bode ta ali oni minister odstopil, brž ko ne trgovinski minister Pino. Baron Pino ima namreč v Linzi svojo rodbino, in ker pojde baje zdaj ponjo, hitro so iztaknili ministersko krizo, da gre baron Pino za to v Linz, ker hoče kot minister odstopiti in vrniti se na svoje prejšnje mesto. — Poleg Krakovega se javlja celo, da odstopita Pino in Conrad.

Prvi okraj mesta **dunajskega** bode imel voliti državnega poslanca na umrlega Brestla mesto. Volilci tega okraja so se tedaj zvečer 11. t. m. zbrali, da bi se o kandidatu pogovorili. Takoj pa se je kot kandidat oglasil neki dr. Weitlof in pričel razvijati svoj program. Weitlof je organizator in predsednik dunajskega „schulvereina“, in iz njegovega kandidatnega govora se razvoda, da je strasten nemšk agitator, ki prav po nemški maniri blati vse slovanske avstrijske narode. On hoče, da bi z Dunaja ven dobili Nemci raztreseni po raznih kronovinah pomoči. Za kandidata se je oglasil tudi dr. J. J. Prochaska. Komaj pa je izgovoril prve besede zagovarjajoč spravo mej narodi, pa so volilci — se ve, da naščuvani — začeli kričati, ropotati in smejeti se, dokler nij Prochaska stopil z govorniškega odra. Tako umejo Nemci govorniško svobodo! „Deutsche Ztg.“ poročajoč o tem shodu imenuje Weitlofa simbol velikemu načelu od nevarnosti zajete nemške narodnosti ter ob strani udari po Slovencih, ki nemajo niti „slovenske logike“, ki so nenasitljivi, nerazviti itd. Po tlej pa pravijo Nemci, da so miroljubivi. Če je tako surovo napadanje spravedljivost, potem bomo prišli kmalu do takih pojmov, ki bodo posebno mej nami Slovenci naseljenim Nemcem jako nevarni.

Vodstvo južne železnice zahteva od vseh svojih uradnikov na **Hrvatskem**, da se imajo v enem letu naučiti magjarskega jezika, sicer da bodo odpuščeni.

Biskup **Strossmayer** je izdal postno pismo, ki je vzbudilo pozornost ne samo slovanskega sveta. Omenjajoč tega, ka je papež Nikolaj I. poklical v Rim sv. Cirila in Metoda nadaljuje: V tem papeži imamo sploh vsi Slovani, posebno pa še mi Jugoslovani čestiti svojega pravega očeta in prijatelja, ki je popolnem razumel silno važnost slovanskega vprašanja. Vendar razpor mej Slovani je bil že tako velik, da ga nij mogel odpraviti. A potrpite! Zdi se mi, da se bliža trenotek, kateri je Vsemogočni odločil; že se vzbujamo in na papežskem stolu vlada drug Nikolaj I., namreč Leon XIII., ki popolnem umeva važnost slovanskega vprašanja, kar ravno dokazuje njegova enciklika. Strossmayer kliče Slovanom, naj se spravijo z rimsko cerkvijo: „Bog sam vas je izbral, da izvršite velike stvari v Aziji in Evropi; vi ste pozvani, da obnovite staro in gnjilo društvo na zapadu.“ Nadalje slika zasluge Cirila in Metoda glede uvedanja slovanskega jezika v cerkev. „Ponosni smemo biti Hrvatje, da se je to do današnjega dne ohranilo v Senjskeje diecezi in v Dalmaciji. Zakaj pa sploh mej Slovanstvom se ne služi v cerkvi v slovanskem jeziku, to razjasnjuje zgodovina. A do kazano je pred svetom, da nas Slovane ljubi papež Leon XIII. in da prav tako ume važnost slovanskega vprašanja, kakor jo je razumel papež Nikolaj I. v 9. stoletji. Papež Leon XIII. hvali v svojej enciklici do vsega krščanstva delovanje naših apostolov, posebno pa hvali pred vsem svetom njiju neutrudljivo branjenje slovanskega jezika v bogoslužji. V svojem pismu do sv. očeta dejal sem izrečno, da bi rimski papež gotovo z nova potrdil, da se sme slovanski jezik v cerkvi rabiti in sicer po vsem slovanskem svetu, ako bi to pospešilo versko združenje.

In sv. oče v svojem odgovoru do mene odobruje moje nazore in pravi: „Božja previdnost je Slovanstvu tudi v verskem oziru v Evropi in Aziji odločila veliko bodočnost; on upa, da se bode Bog v večjo slavo cerkve poslužil ravno Slovanov.“

Vnanje države.

V Zürichu v **Švajci** nameravajo socialisti sklicati socijalistiški kongres. Zdaj so najodličnejši možje kantona Zürich izdali poziv, naj se prosi Zürichska vlada, da zabrani ta kongres, da se ne bode na njem zbirali tujei, ki napade slave ali nove napade snujejo. V Bernu pa so neruski študentje podpisali neko prošnjo, naj se vsi ruski beguni iztirajo iz Švajce.

Na **Irskem** v Cloghi je bil umorjen neki policaj; Irci so to slavili, prižgali kresove in godba je na raznih krajih igrala. Krsto so napolnili s šoto, prižgali jo in jo s pogrebnimi obredi zakopali na pokopališči; krsta je imela napis: landlordism. V Dublinu je bil 12. t. m. meeting irske kmetske zveze, ki je sprejel resolucijo, da Gladstonova zemljiščna postava ne zadostuje. Sicer je pa stanje na Irskem bolj in bolj neugodno. Tega so krivi landlordi, ki hité še pred uvedenjem zemljiščne postave svojih najemnikov znebiti se. Ta teden je en sam graščak 500 najemnikom sodnijsko odpovedal.

Dopisi.

× **Iz Ljubljane** 13. aprila. [Izv. dop.] (Ljudsko štenje in nemško gledališče v Ljubljani.) Naši liberalni „Nemci“ tedaj nijso nič kaj zadovoljni z izidom ljudskega štenja v Ljubljani, ne samo glede razmere številke mej Slovenci in Nemci, nego še jeden uzrok je, ki jim više nosove. Jaz se namreč dobro spominam, kaj mi je odgovoril kateri nemškutar, s katerim sem se sem in tija razgovarjal o našem materinem jeziku; nemškutar nij hotel biti, Slovenec tudi ne, a Kranjec in da govori kranjski, ne slovenski. Po zadnjem ljudskem štenji pa je takim gospodom „kranjska špraha“ popolnem splavala po vodi. V rubriko „umgangssprache“ nij se smelo zapisati „kranjski“, kajti slavne oblastnije so rekle, da je deželni jezik ali slovenski ali nemški, ter so tako posredno priznale oficijalno slovenski jezik, „kranjsko špraho“ pa našim nemškutarjem vzele, s katero so tako radi zoper nas agitirali.

Kranjski deželni odbor je deželno gledališče ljubljansko zopet oddal dozdanjemu najemniku gosp. Urbanu in nekemu tujeu. Kompetiral pa je za gledališče tudi naš rojak operni pevec gosp. Gerbič. Ta, Slovenec, se ve da nij dobil, da si je določeno, da izmed kompetenti ima oni prednost, kdor se zaveže dajati nemške in slovenske predstave. Gospod Gerbič bil bi izpolnil ta pogoj, dal tudi kavcijo, česar pa navedena dva podjetnika ne moreta — vendar mu je bila prošnja odbita. Kadar se bodo zopet nemške predstave pričele, svetovali bomo ljubljancem, kaj naj raje storé, nego da bi se svojimi groši podpirali nemštvo v slovenskej Ljubljani.

Iz kamniškega okraja 10. aprila. [Izv. dopis.] (Nemški „schulverein“) se je, kakor iz „L. Schulztg.“ poizvem, za našo kranjsko deželo slabo izkazal. Po obečanju, kako bo nemško šolstvo na Kranjskem podpiral, sodil je človek, da utegne na Kranjsko najmanj kacij 30.000 gld. poslati, a poslal je samo bornih 300 gld. v roke g. Karlu Deschmannu. (Skoro gotovo je pa tudi „Schulzeitung“ sama nekaj prejela, kar pa zamožči.) Komu in v kateri namen bo pa dal g. Dežman teh 300 gld.? Napravil je iz teh 300 gld.

šest daril po 50 gld. in jih namenil dati tistim učiteljem, kateri bodo za nje pri njem beračili, a to še le koncem tega leta, kadar se bode pri teh beračih videl že vspeh nemškega podučevanja. Tri premije dobé učitelji na takih šolah, kjer se do zdaj še čisto nič nemščine učilo nij, ako jo bodo namreč vpejlali v posebni tečajih; tri premije so pa namenjene učiteljem na takih večrazrednicah, kjer se nemščina uže uči kot obligatni predmet, in kjer bi učitelj v tem predmetu toliko storil, da bi otroci gladko (!) nemško govorili.

Odkritosrčno moram reči, da bode temu nemškemu „schulvereinu“ in g. Dežmanu s tem zelo spodletelo; te krajcarje bodo čisto zavrgli! Vspeh v nemškem podučevanju na Kranjskem se ne bode s temi 300 gld. pač nič zboljšal! Kdo bi se pač izmed učiteljev, ki so tako zelo napreženi, trudil za tako negotovo in sramotno darilo!? Novemu ponemčevanju na polji ljudske šole je za zdaj, ko vlada tega več podpirala ne bo, pač odklenkalo na Kranjskem. Vsaj se je vladni šolski aparat do sedaj v to svrhu dosta trudil; nemški poduk in nemški jezik so do zdaj na Kranjskem pospeševali vsi šolski nadzorniki: Savaschnigg, Jarz in Pirker so bili vsi kar od kraja pospeševalci nemščine in nemških šol, a vendar naroda našega nijso ponemčili. — Rekel bi, da je pa skoro tudi „schulverein“ nad svojim vspehom na Kranjskem obupal. Dočim v druge dežele pošilja jako velike svote, poslal je na Kranjsko bornih 300 gld. Z druge strani je pa to tudi čisto naravno, kajti čemu bi večje zneske nam pošiljal, ko je pri nas komaj toliko zberačil. (Še ne. Ur.) Nemškutarjem kranjskim bi tedaj jaz priporočal, naj večje zneske na Dunaj pošljejo, potem bodo uže tudi z Dunaja več nazaj poslali. Ali naj pa kar podpirajo obilo naših nemških in polunemških šol. Vsaj so vsled Pirkerjevih šolskih planov čveterorazrednice na Kranjskem večinoma nemške, in tudi po mnogih tri- in dvorazrednicah je mnogo nemščine. Le podpirajte torej nemškutarji naše šole, pri katerih nemščina nikakor nij v nevarnosti! Tudi se Slovenci, kadar bomo imeli pravično vlado, nemščine nikakor ne bojimo in nikakor je ne sovražimo. Naj se nam samo dovoli izobraževati se v svojem materinskem jeziku, potem se bomo tudi nemščine radi učili in z veseljem, pa še brez spodbude in pomoči dunajskega „schulvereina“.

S Pivke 10. aprila. [Izv. dop.] (Okrajna cesta.) Čulo se je uže pri nas mnogokrat od več odličnih mož, kako potrebna bi bila okrajna cesta od sv. Petra na Pivki čez gozd do Loža. Cesta bi bila velike važnosti za Pivko, ložko dolino in tudi Kraševcem bi bilo z njo zelo ustrezno. Največje koristi bi imeli prebivalci ložkega in ribniškega okraja; ti bi imeli potem ravno črto od tam do Trsta. Cesta bi se izpeljala brez posebnih klancev; cestna poteza izpeljala bi se po sledečih krajih. Od Loža in Starega trga na Podcerkev čez Laze preko Velicega vrha; mimo stare glažute čez otoške doline ob Stanovniku čez Ilovici na Vlačno. Tu bi se pod vrhom sv. Trojice priklopila občinskej cesti, katera pelje skozi Trnje proti sv. Petru. Menim, da bi se omenjena cesta naredila z malimi stroški in brez velikih ovir. Opozorjam zastopnike občin ložkega, ribniškega in postojnskega okraja, da bi si v tem obziru podali roke in na stroške omenjenih okrajev to cesto dovršili. Omenim prilično, da bi gosp. knezu Windischgrätzu cesta veliko koristila, ker bi vodila skozi njegov gozd. Sedaj morajo

mnogokrat gozdarji hlode in krlje v velikej nevarnosti pokamenitej, strmej cesti voziti v doline. Vsemu temu bi bilo potem pomagano. Knez Windischgrätz bi gotovo v lastno korist ne odrekel pomoči. Črta bi bila mnogo krajša od Loža do Št. Petra, kakor ona čez Cerknico, Unec, Postojno in dalje. Po starej cesti rabi voznik s polnim vozom 7—8 ur iz Loža do Št. Petra. Mej tem bi po novaj črti polagoma peljaje porabil samo štiri ure. Kakov razloček! Rodoljubnim možem, kojim je blagor našega ljudstva na srci, predlagam te vrstice v natančni pretres in premislek. V prvej vrsti zadeva to županiji Lož in sv. Peter. Prvi sem izprožil to misel, upam pa, da se kateri, ki bode odobral moj načrt, tudi v drugem kraju oglasili.

— é. —

Domače stvari.

— (Ljubljana in svatba cesarjeviča Rudolfa.) Svatbo našega cesarjeviča Rudolfa bode tudi Ljubljana slovesno praznovala. Ljubljanski mestni zbor je v tem oziru sklenil, da bode 1. dne 6. maja, ko prestopi nevesta princesinja Štefaniya avstrijsko mejo, salutiralo 21 strelav z ljubljanskega grada. 2. razsvetljava ljubljanskega mesta na predvečer poroke t. j. 9. maja; 3. mesto se ovenča z zastavami na dan poroke 10. maja; 4. slovesna maša na dan poroke, katere se udeleži mestni zbor; 5. trije revni zakonski pari, kateri so se letos združili, dobe darove po 50 gld.

— (Konfiskacija.) Včerajšnji „Slovenski Narod“ bil je po državnem pravdnistvu zasežen, in sicer zavoljo dopisa o sodnijskem načelniku gospodu Heinricherji v Celji.

— (Gospod Dragotin Deschmann in „Schulverein“.) Pred soboj imamo sedmo številko lističa „Laibacher Schulzeitung“ in ne vemo, ali bi se srdili ali smijali. Na zadnjem listu beremo namreč famozen „eingesendet“, ki ga je gospod Dragotin Deschmann za velikonoč „den geehrten Leitungen der Volksschulen Krains“ v hišo poslal. Ta „eingesendet“ je interesanten iz mnogih ozirav, a gotovo najinteresantnejši zategadelj, ker gospod Dragotin Deschmann živi v veri, da se bode Kranjska s 300 goldinarji ponemčiti dala! Po mislih načelnika „kranjskega šolskega vernarja“ je le igrača naše otroke v pogorskih vaseh nemškega naučiti, in v kratkem bodo naši pastirji po pašah za kozami in ovci nemško kričali, se reče, če se bode dobila tista praktična metoda „mittelst welcher bei fleissiger Uebung im Deutschsprechen in kürzester Zeit die günstigsten Erfolge erzielt werden.“ Morda iz Nirnberga kak „trihitar“! Radovedni smo, kako si gospod Deschmann predstavlja razmere v naših vaseh. Da nema o teh niti pojma ne, kaže njegov „eingesendet“. Ko bi bil to šalo predpustom v svet poslal, potem bi se nam ne videla tako grozovita. Ali sedaj v tako resnem času preobračati take kozolce, to se opravičiti ne da! Pač pa moramo končno gospodu Deschmannu povedati, da je njegov „aufwurf“ brez dvombe tak, da bode vznemiril nekatere duhove. Ali zavoljo 300 goldinarjev mi vojske pričeli ne bomo, ker pri tem se spominamo nehoti tistega španjskega viteza, ki je s slabotnim svojim kopjem naskočil mline na sapo! Resna bi stvar postala le tedaj, ko bi se v istini dobil kak brezvesten učitelj, ki bi za petdeset goldinarjev hotel mučiti naše otroke s tem, da bi jim tlačil v glavo nemško slamo. Takim brezvestnežem pa naj je uže tu povedano, da jih bomo v svojem listu s polnim imenom postavili na sra-

motni oder, da se njihov spomin kot smešnosti izgled prihodnosti ohrani.

— (G. F. S. Vilhar) slovenski godbenik in pod pseudonimom „Prostin“ znani pisatelj naš, prišel je te dni iz Temešvara v Ljubljano, kjer hoče v krogu svojih sorodnikov čez praznike ostati in potem odriniti v Karlovec, kjer je za ravnatelja mestne godbene šole izvoljen. Pri tej priložnosti je omenjeni gospod ljubljanskemu čitalniškemu pevskemu društvu več svojih zborov podaril. G. F. S. Vilhar misli po „Glasbeni Matici“ slovenska svoja dela obelodaniti in tudi godbena dela svojega slavnega očeta Miroslava za novo izdanje urediti. Mimo tega namerava vsa pesniška in dramatična dela očetova zbrati in v tej obliki izdati. Ker so pesniška, posebno pa godbena dela neumrljivega našega Miroslava tako redka in deloma popolnoma razprodana, veselimo se tega podvzetja in mu najboljšega uspeha želimo.

— (V šenklaški cerkvi) se bode denes zvečer ob 7. uri, kakor dosle uže več let obično, v spodbudo k pobožnosti in molitvi pelo nekoliko prekrasnih cerkvenih pesen.

— (Kanonik g. Matej Meršol) bil je vtorek popoldne od mrtuda zadet in je v sredo o poluosmih zvečer v Ljubljani umrl.

— (Ljubljanski mestni zbor) je v svojej zadnjaj seji sklenil, da se bode kopelj v Kozelji z malinom zopet za eno leto v najem dala; ustanova za jednega kranjskega invalida z 31 gold. 50 kr. se je odala Antonu Nachtigalu, kateri je bil l. 1849 v trebuh ranjen. Luteranske šoli se je podarilo 150 gld.; za dovršene popravke v novej realki se je dovolilo 246 gl. 40 kr. V skrivnej seji se je dovolila dvamesečna predplača stražniku Rusu.

— („Sokolsk večer“) priredi ljubljanski „Sokol“ na velikonočni ponedeljek zvečer v čitalniške restavraciji. Reditelja sta gg. predtelovadca Mulaček in Günther.

— (Vreme) imamo tu v Ljubljani uže dalj nego je človeku strpljivo jako kislo in oblačno. Narod pravi, da so samo tri sobote v letu, da ne sije solnce; no, dve smo uže imeli zdaj zapored in ker tedaj za ostale tri četrtine leta ostaje samo še jedna taka sobota, nadejati se je vsaj za praznike lepšega vremena.

— (Počitnice.) Na tukajšnjih srednjih šolah so se pričele sredo velikonočne počitnice ter bodo trajale do vtorka po velikej noči.

— (Gospod Nedelko,) ki je vtorek zvečer napravil slovensko in nemško predstavo v gledališči, je brez dvombe pričakoval boljšega uspeha, kot pa ga je dosegel. On nij računal z našimi Nemci, ki so do zadnjega vsi izostali. Škodilo je predstavi tudi to, da se je prepozno pričela in da nij bilo nikacega orkestra. Igralo se je diletantično, večini igralcev moral je sufler pomagati iz zaprek, kar je napravljalo mučen vtis. Videti je bilo, da se je cela stvar prav hitro skupaj stlačila. Gospod Nedelko se je kazal tudi v slovenskej igri dobrega igralca, samo da je govoril nenaraven jezik.

— (Služba vrtarskega pomočnika) z letno plačo 250 gld., prostim stanovanjem in vžitkom potrebnega sočivja oddá se na Slapenskej vinogradnej in sadjerejskej šoli. Prošnje se spričevali do 24. t. m. vodstvu Slapenske šole.

— (Slovenskega dramatičnega društva knjige za leto 1879/80) so ravno kar dotisnene bile v „Narodnej tiskarni“ in se bodo v kratkem jele razpošiljati društvnikom. Vsega vkupe obsezajo devet prevedenih iger v dveh zvezkih vezanih, od ka-

terih vsak stane po 1 gold. a. v. V prvem zvezku nahajemo igro Körnerjevo: „Tonica“, katero je poslovenil stud. phil. g. Svitoslav Pintar. Kolikor smo povrh pogledali, nij to delo tako poslovenjeno, kakor bi bili pričakovali. Germanizmov in nekonsekvenc nahajesh v njem v izobilji. — Igro „Št“, imajočo dve dejanji, je podomačil iz francosčine pokojni marljivi dramatični pisatelj V. Mandelc. — „Blaznicov prvem nadstropji“, veselo igro v jednem dejanji, je prevzel iz češčine znani zgodovinar in tudi svoje dni tudoljubiv delavec na dramatičnem polji, g. profesor Jos. Starè v Zagrebu. — Prvi zvezek okončuje z igro, ki jo je poslovenil iz italijansčine g. M. P., tudi odličen naš književnik. Naslov ima: „Ali plavaj ali utoni“. — Drugi zvezek, ki je po številki 49., obseza g. Josip Cimpermanov prevod znane A. Kotzebueove burke v 5 dejanjih „Wirrwarr“. Prevoditelj jo je krstil „Zmešnjava na zmešnjavo“. — Potem imamo zabeležiti glume v enem dejanji; „Štempiharmajši“, katero je preložil g. V. Eržen. — Poslednja igra je iz srbsčine prevedena in nosi naslov „Izbiralka“, vesela igra v 3 dejanjih s petjem. Spisal jo je izvrstni — žal! — da prerano umrši pisatelj srbski, Kosta Trifković, na slovenščino preložil jo je V. Eržen. Pohvale vredno se nam zdi, da se je slovensko dramatično društvo tudi jelo ozirati na jug mej brate, kjer je gotovo še dosta dobrega gradiva dramatičnega najti, ki je vsekako primernejše našim razmeram, nego li mnogo nemških iger, nad katerimi smo uže imeli čast večkrat v gledališči — dolgočasiti se. — O tej priliki bi pak radi izrekli željo, katera bode gotovo, ako se izpolni, samo na prospeh slovenskemu dramatičnemu društvu. Po našem mnenji bi namreč koristnejše za novčne društvene razmere bilo, ako bi se vsaka igra posebe izdajala, ker tako bi marsikakšen rodoljub in prijatelj dramatiiki omislil si laže cenejšo knjižico, nego sedaj, ko mu je dati zanjo cel forint! Če pogledamo imenik iger, vidimo, da so nekatere prvih zvezkov do čista razprodani, in vendar so se tiskali v večjem številu nego sedanje knjige. In ko pogledamo njih ceno v starejših imenikih, vidimo, da po dve krajši igri staneta le 30 kr. — A kdo bode dal za „Donno Diano“ na pr. 1 forint, dočim jo nemško lahko dobi za 12 kr.! Če bi tako igre bile vsaka záse, dali bi mi tudi svét, da bi se tista igra, ki je tiskana, kadar pride na vrsto, da se igra v gledališči, prodajala po primernej ceni pri blagajnici in da bi se to na plakatih objavilo. V tem slučaju bi lahko stavili, da bi si marsikater radovednež tekst igre kupil, bodi si, da bi ga prej malo pregledal, ali da si poznejše kedaj zopet živahnješe v dušo pozove posamezne vtise dotične igre. To so opomnje z naše strani, katere naj bi se blagovolile uvažati tam, kamor so namenjene.

—y.

Razne vesti.

* (Stope za smodnik), pol ure oddaljene od vasi Mitterndorf v gorenjem Štajerji so minoli teden po noči vzletele v zrak. Vnelo se je namreč preko dva stota smodnika in pognalo se strašnim razpokom vse poslopje na štiri vetrove. Dobro, da nobednega delovca več tam nij bilo, ker so vsi uže bili odšli domov. Škodo ima zatorej le posestnik stop, in sicer je prav znatna zanj.

* (Veliko izneverjenje.) Zopet so v Pešti zasledili veliko defraudacijo, katero je izvršil Josip Ordody, potomec neke ugledne

ogerske plemenske rodovine. Omenjenec je bil knjigovodja in blagajnik v A. Schmiedtovej to varni za črevlje. Meseca decembra lanskega leta pak je izstopil iz službe ter ostavil Pešto. Kmalu potem se je ravnatelj tovarniški sam ustrelil, in ta okolnost je lastnike napotila, da so pregledali knjige. Nasledek je bil vrlo žalosten, kajti pogrešili so 45.000 gold. To vsoto je Ordody prejel, a jo je tako vknjiževal, kakor da bi je stranke še ne bi bile izplačale. Sleparski blagajnik je krvni sorodnik z gospodarjem Schmiedtom. Izvedelo se je, da je sedaj v francoskem mestu Nizzi, kjer živi pod imenom Vojnić. Zaradi njega izročitve peštanske sodnijske oblasti so se že pričeli dogovori.

* (Zopet napad na pismonošo.) Dne 4. aprila je eden pariških pismonoš prinesel priporočeno pismo v "Hotel des Etrangers" gospodu, ki je ondi od 24. marca stanoval. Prišedši v tujčevu sobo, skoči poslednji nadenj in ga z bodalom rani na mnogih krajih glave in vratu. Dasi je baje omenjeni pismonoša najstarejši, kar jih je v Parizu, vendar napastniku srečno uide, krvaveč iz obilnih ran. Oglasi se v hotelske pisarni, a nij še tam povedati mogel svoje dogodbe, ko vidi morileca hiteti od tod. Brž pošlje za njim nekoliko služabnikov, ki ga vjemo. Poskušal se je braniti jim z revolverjem, a ko je prvi strel bil brezvzpešen, nameril je sam náse in se zadel v glavo. V bolnici je potem posle treh ur umrl. — Pariških pismonoš vredni starina upajo pak da okreva, če mu le strah ne bode kaj škodil. — Še tisti dan je minister za pošte bolniku poslal v dar 300 frankov. (140 gold.)

* (Otok Hios), katerega je — kakor znano — dne 3. t. m. zadela velika potresna nesreča, ima kacic 19 štirijaških milj ter prebiva na njem do 40.000 stanovnikov. Osmani, ki so ga l. 1566 uplenili Genuvezom, imenujejo ga zaradi milega podnebja in plodnosti "Arhipelski raj". Glavna pridelka na njem sta izvrstno in sloveče "chiotsko vino", ter lepo dišeča smola, katero pridobivajo otočani tem načinom, da narežejo skorjo tako zvanega drevesa "pistacije". Na otoku je 70 vasij in 25 izmed njih se živi zgolj o nabiranju omenjene "dišeče smole". Hiosci so krasno ljudsko pleme a tudi najhlehokrvnejši mej Grki. V glavno mesto Kastro, katero ima zelo dražestno lež, se na parniku od Smyrne lahko pripelje v 8.—10. urah; do Carigrada je morski pot 30—32 ur dolg.

Dunajska borza 14. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	77 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	78	15	"
Zlata renta . . .	94	—	"
1860 drž. posojilo . . .	131	90	"
Akcije narodne banke . . .	825	—	"
Kreditne akcije . . .	305	70	"
London . . .	118	—	"
Srebro . . .	—	—	"
Napol. . .	9	31 1/2	"
C. kr. cekini . . .	5	53	"
Državne marke . . .	57	55	"

Br. 571.

(208—2)

Razpis natječaja.

Po odluki občinskega zastupstva od danas razpisuje se ovim natječaj za mesto **liečnika** mestne občine **Kastva** (Kotar, Volosko u Istri).

Plača je devet sto (900) forintih na godinu iz občinske kase u mesečnih anticipatnih obrokih, zatim dvie sto (200) forintih paušala za kola, na tromesečne postecipatne obroke, uz uvijek, da je liečnik dužan rabiti kola u prešnih slučajih i kad bi radi oddaljenosti potrebno bilo.

Obvezatna taksa za pohod bolesnikah iznaša 1 for. 40 novč.

Samo siromake, koje občina proglasi takovimi, dužan je občinski liečnik liečiti bezplatno. Sprave liekarničke ustupa občina bezplatno.

Ostali uvjeti mogu se uviditi na glavarstvu občine. Molitelji treba da su doktori svega liečništva (u pomanjkanju takovih uzet će se obzir i na praktične liečnike), ter da su podpuno vješti hrvatskomu jeziku u govoru i pismu.

Izabranomu bit će dužnost, da za osam danah nastupi službu.

Natječaj traje do **25. aprila** uklopno.

Kastav, 10. aprila 1881.

Glavarstvo občine.

Glavar:
Munić m. p.

Tuji.

12. aprila:

Pri **Stoum**: Habač z Dunaja. — Negbauer iz Grada. — Schreiner iz Bocna.

Pri **Wallét**: Cron, Schiman z Dunaja. — Fuchs, Einhart iz Goričan. — Friedrich iz Liboje. — Würfel iz Stolca. — Dr. Broöhn iz Ljubine. — Štoinscheg iz Rogateca.

Št. 1881.

(210—1)

Razglas.

Pri deželnej vinogradnej in sadjerejskejšoli na **Slapu** pri **Vipavi** se oddaje proti vzajemnej trimesečnej odpovedbi **služba vrtarskega pomočnika** z letno plačo 250 gld., prostim stanovanjem in vžitkom potrebnega sočivja.

Vrtarskemu pomočniku pripada poleg vrtarskega posla zlasti praktični poduk učencev v vrtarstvu in čebelarstvu.

Prošnjikom za to službo je do **24. aprila** pri vodstvu Slapenske vinogradne in sadjerejske šole ali osobno oglasiti se ali pa poslati mu prošnje s potrebnimi spričevali o vsestranskejši sposobnosti.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, dné 9. aprila 1881.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrplost ude in hite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo "cvet zoper trganje po dr. Maliču" z zraven stoječim znamenjem: 1 steklenica 50 kr., pravega prodaja samo (72—20) lekarna "pri samorogu" J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

A. ANDRETTO

v Ljubljani.

Naznanjam svojim p. n. kupcem in slavnemu občinstvu najuljudnejše, da sem otvoril v hiši

sv. Petra cesta h. št. 35

veliko zalogo

prekajenega svinjskega mesa.

Pri meni se dobivajo tudi **mortadela, veronske in ogerske salame** in izvrstna **ogerska svinjska mast**, razen tega pravi **emendoljski, žvicarski, parmezani in grojski sir**. — Prodajalnica je odprta od zjutraj do 9. ure zvečer in se razprodajejo navedene stvari, vse okusne in po nizkej ceni, na **drobno in debelo**, da bode slav. občinstvo z njim prav zadovoljno.

Sè spoštovanjem

A. Andretto.

(212—1)

Cevi za vodotoče

prodaja

Andrej Net na Kokrici pri Kranji.

Cevi s 1 1/2" votline seženj 1 gld. — kr.

" " 2" " " " 1 " 20 "

Prodajalec pride na ogled, ako se želi, in to na svoje troške. — Za izpeljane vodotoče garantira 10 let. — Andrej Net je uredil že 20 vodotočov, kateri stalno in nepremljivo vodo donasajo. (211—1)

Št. 3505.

(203—2)

Razglas.

Leta 1881 stopijo naslednji gospodje mestni svetovalci iz mestnega zbora, in sicer:

iz III. vol. razreda: iz II. vol. razreda:

dr. Karel Bleiweis,
Franc Goršič,
Franc Peterca,
Vaso Petričič,
Franc Potočnik;

Anton vit. Gariboldi,
Raimund Pirker,
Franc Ziegler;

iz I. vol. razreda:

Franc Doberlet, | dr. Anton Pfefferer.

Razen teh se ima v II. volilnem razredu namesto leta 1880 voljenega gospoda mestnega odbornika **dr. Friderika viteza Kaltenegger-ja**, kateri se je mestnemu odborništvu odpovedal, domestovalna volitev vršiti.

Nasproti pa ostanejo še naslednji gospodje svetovalci v mestnem zboru, in sicer:

Leopold Bürger,
Karel Deschmann,
dr. Josip Drč,
Aleksander Dreo,
Franc vit. Gariboldi,
Janez Nep. Horak,
Josip Jurčič,
Dr. F. Keesbacher,
Anton Laschan,
Peter Lassnik,

Karel Leskovic,
Josip Luckmann,
Josip Regali,
dr. Josip Suppan,
dr. F. Suppantšitsch,
dr. Adolf Schaffer,
dr. Robert pl. Schrey,
dr. Valentin Zarnik,
R. Zhuber pl. Okrog.

Dopolnitvene volitve se bodo vsled sklepa mestnega zbora od 24. t. m. naslednje dneve vršile:

III. volilni razred voli **25. aprila 1881** dopoldne od 8. do 12. ure. Če bode ožja volitev potrebna, se bo ta isti dan popoldne od 3. do 6. ure vršila.

II. volilni razred voli **26. aprila 1881** dopoldne od 8. do 12. ure in v ožjej volitvi popoldne od 3. do 6. ure.

I. volilni razred voli **27. aprila 1881** dopoldne od 8. do 12. ure in v ožjej volitvi popoldne od 3. do 6. ure.

Razpisi volitve in glasovni listki se bodo gospodom volilcem v pravem času dostavili.

To se tem naznani s pristavkom, da smejo izstopivši mestni odborniki zopet voljeni biti in da je kak ugovor zoper veljavnost dovršenih volitev najdalje 8 dnij po končanjej volitvi mestnemu zboru predložiti.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 26. marca 1881.

Župan: Laschan.

Umrlj so v Ljubljani:
7. aprila: Marija Prine, delavke hči, 8 m., na starem trgu št. 11, za božjastjo.
8. aprila: Antonija Čas, mizarjeva žena 60 let na Dunajske cesti št. 21 za tuberkulozo. — Urša Znidaršič, gostinja 74 let, na sv. Petra cesti št. 74, za pljučnico.
11. aprila: Neža Šarc, delavka, 54 let, pred škofijo št. 19 za mrtvico v možganih. — Leopoldina Kainc, pisarjeva hči 7 1/2 let, v sv. Florijana ulici št. 11. — Viktor Benda, natočilniški uradnik sin, 4 mesece, na Tržaški cesti št. božjastjo.
12. aprila: Helena Kermelt, duinarica, 60 let za slabostjo.

C. in kr.
najvišje
priznanje.

Kopelišče Gleichenberg

na Štajerskem.

Zlata
kolajna
Pariz 1878.

Jedno vozno uro od postaje Feldbach ogerske zap. železnice.

Pričetek sezone 1. maja.

Pričetek zdravljenja z grozdom začetkom septembra.

Alkalično-muriatične in železne kislíce, kozje mleko, inhalacije z mlekom, smrekovimi bocki in studenčasto slanico, ogljeno-kisle kopelji, jeklene kopelji, kopelji v sladkej vodi, kopelji od smrekovih bock, mrzla polna kopelj z upravo za zdravljenje z mrzlo vodo.

Ivanova voda

pri Gleichenbergu.

Najizvrstniša in najzdravejša hladilna pijača: ker ima veliko proste ogljene kislíce, pospešuje prebavljenje valed tega, ker ima dosti dvojno ogljeno-kislega natrona in domače soli in nema apnenskih zvez, obtežujočih želodec, zato se **Ivanova voda** posebno priporoča pri boleznih v želodci in mehurji.

Dobiva se v vseh večjih trgovinah z mineralno vodo.

Na vprašanja odgovarja, naročbe za vozove, stanovanja in minerale vode izvršuje (184—2)

kopeljsko vodstvo v Gleichenbergu ali pa od vodstva z nova osnovana zaloga na Dunaji, I., Wallfischgasse Nr. 8.